לא לכל אמר ר׳ מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה מודה ר״מ שאין מתירתה באכילה ולא לכל אמר ר״ש [א]שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה מודה רבי שמעון שמטהרתה מידי נבלה אמר מר לא לכל א״ר מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה מודה רבי מאיר שאין מתירתה באכילה פשיטא טרפה בשחיטה מי מישתריא לא צריכא לשוחט את הטרפה ומצא בה בן ט׳ חי סד״א הואיל דאמר רבי מאיר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה תהני ליה שחיטת אמו ולא ליבעי שחיטה קמשמע לן ותסברא והאמר ר״מ בן פקועה טעון שחיטה לא צריכא דרבי סבר לה כר׳ מאיר וסבר לה כרבנן סבר לה כרבי מאיר דאמר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה וסבר לה כרבנן דאמרי שחיטת אמו מטהרתו כיון דאמור רבנן שחיטת אמו מטהרתו תהני ליה שחיטת אמו ולא ליבעי שחיטה קמ״ל ולא לכל אמר רבי שמעון שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה מודה ר״ש שמטהרתה מידי נבלה פשיטא [ב]דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא [1]וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואי זו זו טרפה ששחטה לא צריכא לשוחט את הטרפה והיא חולין בעזרה דתניא [ג]השוחט את הטרפה וכן השוחט ונמצאת טריפה זה וזה חולין בעזרה ר״ש [א]מתיר בהנאה וחכמים אוסרין סד״א הואיל וא״ר שמעון מותר בהנאה אלמא לאו שחיטה היא כלל אימא מידי נבלה נמי לא מטהרה קמ״ל אמר ליה רב פפא לאביי וסבר ר״ש חולין בעזרה דאורייתא היא א״ל אין [ד]והתנן ר׳ שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו באש וכן חיה שנשחטה בעזרה אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו דגזרינן חיה אטו בהמה אלא אי אמרת דרבנן בהמה מאי טעמא דילמא אתי למיכל קדשים בחוץ [ה]היא גופה גזרה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה רבי חייא נפל ליה יאניבא בכיתניה [ו]אתא לקמיה דרבי אמר ליה שקול עופא ושחוט על בוביתא דמיא דמורח דמא ושביק ליה היכי עביד הכי והתניא [ז]השוחט וצריך לדם חייב לכסות כיצד יעשה או נוחרו או עוקרו כי אתא רב דימי אמר צא טרוף אמר ליה כי אתא רבין אמר צא נחור אמר ליה למאן דאמר צא טרוף מאי טעמא לא אמר צא נחור וכי תימא קסבר [ח]אין שחיטה לעוף מן התורה ונחירתו זו היא שחיטתו [ט]והתניא רבי אומר [2]כאשר צויתיך מלמד שנצטוה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה

לא

לא לכל אמר רבי מאיר. לא לכל הדברים אמר רבי מאיר שמה שחיטה כדמפרש דמודי ר״מ שאינה מתירתה באכילה ולקמן פריך פשיטא: **בן ט׳ חי.** דלאו ירך אמו הוא כולי האי ולענין שחיטה משתרי בשחיטת האם: **סד״א.** האי נמי נשתרי בשחיטת הטרפה: **קמ״ל.** דאינה מתירתה ובעי לשחטיה ושחיטת עצמו מתירתו כדקי״ל (לעיל דף עד.) דארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא בבן תשעה חי: **והא אמר ר״מ.** בפרק בהמה המקשה (לעיל דף עד.): **בן פקועה.** אפילו היא כשרה טעון שחיטה: **לא צריכא.** הא דר׳ אבא אלא משום דרבי סבר לה כר׳ מאיר באותו ואת בנו כדאמר לעיל (ע״א): **וסבר לה כרבנן.** בבן פקועה דלא שמעינן ליה דפליג מהו דתימא כיון דבן ט׳ הוא ושחיטת עצמו מתירתו אפילו לרבי שמעון כדקי״ל בפרק בהמה המקשה (שם) ארבעה סימנין אכשר ביה רחמנא הילכך לאו ירך אמו הוא לאיתסורי משום טרפות דידה ואימא לרבי דסבר ליה כרבי מאיר תהני ליה שחיטת אמו ולא ליבעי לשחטיה דהא שחוטה היא קמ״ל: **את הטרפה.** כגון נחתכו רגליה טרפות הניכר: **ונמצאת טרפה.** בבני מעיין: **מתיר בהנאה.** דשחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה ולא קריא בהו חולין שנשחטו בעזרה דזביחה כתיב בהו (דברים יב) כי ירחק וזבחת בריחוק מקום אתה זובח כו׳ (קדושין דף נז:): **וסבר ר׳ שמעון חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא.** מחלוקת כדפרשינן דקבעי שחיטה ראויה דאי א] רבנן וטעמא דאסירי משום דמאן דחזי דנשחטו בפנים סבר קדשים נינהו וחזי דקאכלי להו בחוץ ואתי למשרי אכילת קדשים בחוץ מה לי ראויה ומה לי אינה ראויה הא אתי לאתהנויי מקדשים פסולים: **אין והתנן.** בניחותא: **וכן חיה.** אע״ג דכולי עלמא ידעי דלאו קדשים נינהו: **היינו דגזרינן חיה אטו בהמה.** אטו סיפא נקט האי לישנא דהא ודאי מהיכא דאיתרבי בהמה א)ב]בקדשים איתרבי חיה וה״ק אפילו לא כתיב בדין הוא דנגזור: **יאניבא.** תולעת האוכלת פשתן. טיי״נא בלע״ז: **על בוביתא דמיא.** (מים) המשרה שהפשתן שם: **דמורח דמא.** יריח התולעת ויברח שסוגא הוא לדם עוף: **והיכי עביד הכי.** דלא מכסי ליה: **וצריך לדם.** כגון זה: **חייב לכסות.** ולא יעשה ממנו צרכיו: **כיצד הוא עושה.** ויהא פטור מן הכסוי: **נוחרו.** חונקו: **עוקרו.** עוקר סימנים: **לא טרוף.** עשהו תחלה טרפה ואח״כ שחוט דתיהוי שחיטה שאינה ראויה: **לא טרוף א״ל.** רבי לר״ח: **זו היא שחיטתו.** וצריך כסוי: **כאשר צויתיך.** מכלל שנצטוה בעל פה הלכות שחיטה שהרי בתורה לא מצינו שצוהו:

לא

אימא תהני ליה שחיטת אמו. דוקא נקט בן ט׳ חי אבל מת או בן ח׳ פשיטא דהוי ירך אמו שהיא טרפה ואע״ג דאמר באלו טרפות (לעיל דף נח.) דולד טרפה לא הוי ירך אמו היינו לפי שהוא חי ואין חיותו תלוי באמו וא״ת והיכי ס״ד דמשום דרבי סבר לה כר״מ באותו ואת בנו דתיהני ליה שחיטת אמו הא בכסוי הדם סבר לה כרבי שמעון וי״ל דבכל מילי סבר לה כר״מ דאשכחנא במרובה (ב״ק דף ע.) דסתם לן כר׳ מאיר בתשלומי ארבעה וחמשה:

פשיטא דאמר רב יהודה וכי ימות מן הבהמה כו׳. והא דלא מייתי מתניתין דבהמה המקשה (לעיל דף עג:) לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה כו׳ משום דהוה מצי למיפרך בן ח׳ חי יוכיח:

סלקא דעתך אמינא הואיל וא״ר שמעון מותר בהנאה. לא מצי למינקט שוחט טרפה והיא אותו ואת בנו וסד״א דכיון דפטור הוא לאו שחיטה היא כלל ולא מיטהרה מידי נבלה דאיכא למימר דלענין שוחט הוא דלא הויא שחיטה אבל לענין גופה הויא שחיטה לכך מייתי ראיה דאף לענין גופה שמחשב חולין בעזרה לאסור בהנאה לא הויא שחיטה:

אין והתנן רבי שמעון אומר כו׳. משנה היא בפ׳ בתרא דתמורה (דף לג:) וממתני׳ דהכא דפטרינן חולין בעזרה מכסוי לא מייתי משום דלא נזכר בה ר״ש אלא וחכמים פוטרים ורבי קתני לה אבל ממתני׳ דמרובה (ב״ק דף ע.) דפטר רבי שמעון חולין בעזרה מארבעה וחמשה הוה מצי למידק דאי לא הויא דאורייתא הוה חייב כדמוכח התם בגמרא (דף עב:) שמא הכא בעי לאוכוחי דאסור בהנאה וה״ק מכלל דסבר רבי שמעון דחולין בעזרה אסורים בהנאה דאורייתא לכך לא מייתי ההיא דמרובה (שם דף ע.) דמהתם לא הוה מצי למידק איסור הנאה אלא איסור אכילה וא״ת ומאי קשה ליה דקא מתמה וסבר רבי שמעון חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא וי״ל משום דאיכא ברייתא בהאיש מקדש (קדושין דף נח.) דקאמר רבי שמעון דהמקדש בחולין שנשחטו בעזרה מקודשת ומכח ההיא דמייתי מוקי התם בטרפה ואין נראה דא״כ הוה ליה לאתויי הכא ההיא ברייתא ולאוקמי בטרפה כדמוקי התם ונראה לר״ת דקש״ל הך מתניתין גופה דמייתי דקתני וכן חיה משמע דחיה הוי דרבנן מדקתני וכן וא״כ בהמה נמי דרבנן וקתני וכן משום דגזרינן חיה אטו בהמה דאי מדאורייתא חיה נמי דאורייתא ומאי וכן ומשני אין והתנן כלומר ומטוען דמההיא גופה יש לדקדק שהיא דאורייתא דאי דרבנן הוי חיה גזירה לגזירה:

היינו דגזרינן חיה אטו בהמה. בהאיש מקדש (שם דף נח.) מייתי נמי מהך מתניתין דסבר ר״ש דחולין בעזרה דאורייתא ואין מאריך שם כמו כאן ופירש ב] בקונט׳ דדייק מדהויא בשריפה דאי דרבנן לא היה טעון שריפה ואי אפשר לומר כן דבהדיא מדקדק כאן מכח חיה וא״ת דהכא משמע דאפילו הויא דאורייתא הויא חיה דרבנן והתם מייתי קרא לאסור בהמה חיה ועוף ג] וי״ל דרבי שמעון פליג אההיא ברייתא ועי״ל דלא פליגי ונפרש כאן כפירוש הקונטרס דהתם ואשריפה קאי הכא דאי אמרת בשלמא דאורייתא בין בהמה ובין חיה ועוף היינו דגזרינן הכא בחיה שריפה אטו בהמה אע״ג דבהמה גופה לא הויא בשריפה אלא גזירה אטו קדשים שיצאו לחוץ שהם בשריפה ובחיה ליכא למטעי אטו קדשים ולא חשיבא גזירה לגזירה כיון דאסירא מיהא דאורייתא והויא כולה חדא גזירה אבל אי דרבנן אמאי חיה בשריפה:

סיפא

עין משפט נר מצוה

יח א מיי׳ פ״ב מהל׳ שחיטה הל׳ ג סמג עשין סג:
יט ב (מיי׳ פי״ד שם) סמג עשין סד טוש״ע י״ד סי׳ כח סעיף יח:

◆

תורה אור השלם

1. וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא לט
2. כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ: דברים יב כא

◆

לעזי רש״י

טיי״נא [טיינ״א]. עש.

◆

שיטה מקובצת

א] מהיכא דאיתרבי בהמה בקדושין (דף נז) אתרבי חיה: ב] ופי׳ שם בקונטרס דדייק מדהוריא:

◆

רבינו גרשום

הכי גרסי׳ וסבר ר״ש חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא כו׳. כלומר דחזינן הכא השוחט טרפה חולין בעזרה ר״ש מתיר בהנאה. (כלומר) משום דטרפה הוה דלא חשובה שחיטה, אבל אי שחט חולין כשרה בעזרה ס״ל דאסורה בהנאה: בהמה טעמא מאי דלמא אתי למיכל קדשים בחוץ. כלומר דאי שרינן חולין בעזרה הוה קא שרו נמי קדשים בחוץ: היא גופא גזירה. כלומר בהמת חולין בעזרה גזירה ואנן ליקום לגזור גזירה לגזירה. כלומר חיה. אטו בהמה: יניבא טי״נא בלע״ז. כלומר הפשתן היה במשרה בתוך המים ולשם הוה ביה יניבא: על בוביתא דמיא. כלומר על המשרה: צא טרוף א״ל. כלומר עשה בה אחד מי״ח טרפות קודם שתשחטהו ואח״כ שחטהו דהו״ל שחיטה שאינה ראויה ואי אתה צריך לכסות: וכי תימא קא סבר אין שחיטה לעוף מן התורה ונחירתו זו היא שחיטתו. כלומר אם היה נוחר היה צריך לכסות א) לא מיבעיא צא נחור: דר״ש שחיטה לעוף מן התורה. כלומר דלא אמרי׳ נחירתו זו היא שחיטתו ואם אתה נוחר אי אתה חייב לכסות אבל צא טרוף כו׳: קמ״ל ד״ר חייא בר אבא. כלומר דראה רבי דבריו של ר״ש בכסוי הדם דבעינן שחיטה ראויה: וכי תימא קסבר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה. כלומר ואי כירך אעפ״כ צריך לכסות דשחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה:

א) נראה דצ״ל לא מבעיא לא נחור דלאו שחיטה היא כלל. כלומר דלא אמרי׳ וכו׳ אי אתה חייב לכסות דיש שחיטה לעוף מה״ת אבל לא טרוף וכו׳.

מסורת הש״ס

א) [לעיל פ. וש״נ], ב) לעיל עד. לקמן קכח: זבחים סט., ג) [קדושין נח.], ד) תמורה לג: קדושין נח., ה) [סוכה יח: כילה ג. יבמות כח: וש״נ], ו) לעיל כז: [תוספתא פ״ו ה״ג ע״ש], ז) [לעיל ד. וש״נ], ח) לעיל כח. יומא עה., ט) בק״א: ב״כ מי.

◆

גליון הש״ס

גמ׳ אתא לקמיה דרבי. עיין ירושלמי פרק ה׳ דמעשר שני:

◆

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] רש״י ד״ה וסבר ר״ש חולין וכו׳ שחיטה ראויה דאי רבנן. מלת רבנן נמחק וצ״ל מדרבנן: ב] ד״ה היינו דגזרינן חיה וכו׳ דאיתרבי בהמה בקדשים. מלת בקדשים נמחק, וכ״כ עי׳ בקידושין דף נ״ז ע״א ועי׳ ריטב״א: ג] תוס׳ ד״ה היינו וכו׳ וי״ל דר״ש פליג אההיא ברייתא. כ״כ עי׳ זבחים ס״ח ע״א תוס׳ ד״ה אימר לאמר וכו׳:

◆

מוסף רש״י

שחיטה שאינה ראויה. לאכילה, לא שמה שחיטה. וכל חיוב ואיסור הבא על ידי שחיטה איננו חל עליה (קדושין נח:). מקצת בהמה מטמאה. כגון אבר ממנה, מדכתיב וכי ימות דמשמע כעין מיתה שאינה שפה חליפין והיינו אבר, וסיפיה דקרא הנוגע בנבלתה יטמא, ומקצתה אינה מטמאה. ואף על פי שהיא כמתה, כגון טרפה ששחטה (לקמן קכח:). חולין שנשחטו בעזרה ישרפו. משום דמיחלפי בהו קדשים שאירע בהו פסול, דאי אמר יקברו, כיון דלא מוכחא מילתא אי חולין הוו אי קדשים, אתו למימר נמי קדשים שאירע בהן פסול טומאה או פסול נותר יקברו, וקי״ל בפסחים בפ״ג (כד.) בקדש באש תשרף, לימד על כל הפסולין שבקדש שהן בשרפה (תמורה לג:). וכן חיה שנשחטה בעזרה. אפילו אם חולין היא דליכא למיגזר משום דלא ליקברו קדשים פסולין, דהא כולי עלמא ידעי דחיה במוקדשים ליכא ולא אתי לחלופי. אפילו הכי תשרף (שם). ולא תני להו בקבורה אלמא איסורו מן התורה, דאי מדרבנן מי מחמרינן כולי האי, נהי דבבהמה גזור אטו פסולי המוקדשין דלא נימרו קדשים פסולין נקברים, אלא חיה אי עיקר איסור דידה לאו דאורייתא מהיכא תיתי הא ליכא למיגזר אטו קדשים ולמה היא בשריפה ואפילו (וי״ג ואפשר) בקבורה אלא ודאי איסורן מן התורה ושריפתן מדברי סופרים, בבהמה גזור דילמא אתי למימר קדשים פסולין נקברים והפסולה אמרה ישרפו, ובחיה נמי גזרו שלא תחלוק בדין חולין שנשחטו בעזרה, שהשוו חכמים דבריהן בכל מקום שלא יטעו בהם (קידושין נח.). גזירה לגזירה. הא דאמרינן בכולי הש״ס אין גוזרין גזירה לגזירה, מהאי קרא נפקא (ויקרא יח ל) ושמרתם את משמרתי, עשו משמרת למשמרתי, לתורתי, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזירה לגזירה (ביצה ב:). השוחט. דבר הצריך כסוי, וצריך לדם חייב לכסות. על כרחו ושוב לא יהלה למלאכה (לעיל כו:). אין שחיטה לעוף מן התורה. ואפילו מתורה שבעל פה מהלכה למשה מסיני אין לו, אלא מדברי סופרים, ואין נבלת עוף קרויה נבלה אלא אם הרגה במכה שלא על ידי סימנים, אבל נחירה או עיקור סימנין כשר בו וילף (לעיל כז:) מושפך את דמו, בשפיכה בעלמא (לעיל כז:). כאשר צויתיך. ולא מצינו בתורה צווי הזכיה היאך, מכאן אתה למד שנתפרשו לו הלכות שחיטה על פה (יומא עה: ובעיו״ן לעיל כח.). שנצטווה משה כו׳. על הלכות שחיטה שבעל פה ואע״פ שלא כתבו בתורה (לעיל כ:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones